

## **Ternat, Statiestraat**

### **Programma van Maatregelen**

**Auteur:**

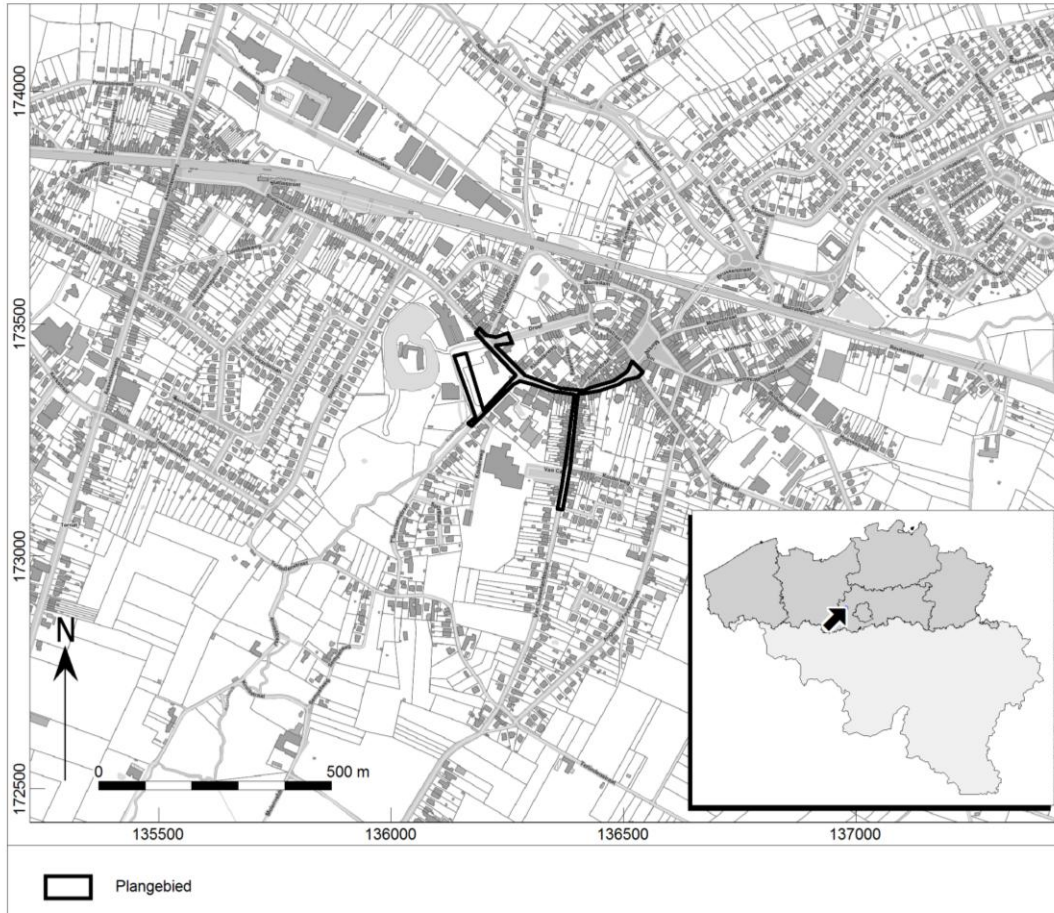
Dominick Van den Notelaer

**Autorisatie:**

Peter Hazen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00072)

## 1 Inleiding

Het Vlaams Erfgoed Centrum heeft in 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Ternat Statiestraat: Dreef, Statiestraat, Van Cauwelaertstraat en 't Serclaesstraat (afb. 1). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen wegenis- en rioleringswerken.



## 2 Gemotiveerd advies

### 2.1 Volledigheid van onderzoek

Tot op heden heeft er binnen het plangebied alleen nog maar een bureauonderzoek plaatsgevonden. Het plangebied is gelegen binnen het Lid van Moen, een onderdeel van de eocene Formatie van Kortrijk. Deze bestaat uit mariene afzettingen van kleiige siltlagen waarin zandlagen voorkomen.

Binnen het plangebied vinden we voornamelijk twee profieltypes terug. Ten noordwesten van de kruising van de Statiestraat en de Van Cauwelaertstraat bevindt zich profieltype 3: Eolische afzettingen uit het laat-pleistoceen en mogelijk vroeg-holoceen. Dit profieltype komt ook terug in de uiterste noordelijke punt van het oostelijke deel van het tracé. Ten zuidoosten van de kruising tussen de Statiestraat en de Van Cauwelaertstraat bevindt zich profieltype 2: Eolische afzettingen uit het laat-pleistoceen. In de noordoosthoek van het pad tussen de 't Serclaesstraat en het Kasteel van Kruikenburg bevindt zich nog een kleine strook profieltype 3a: Een fluviale afzetting uit het holoceen op afzettingen uit het laat-pleistoceen. Deze werden hoogstwaarschijnlijk afgezet door de slotgracht rondom het kasteel Kruikenburg.

Het grootste deel van het plangebied bestaat uit bebouwde zones. Het zuidelijke deel van de Van Cauwelaertstraat binnen het plangebied is een matig droge zandleembodem met textuur B horizont. Het stuk van de statiestraat tussen de 't Serclaesstraat en de Dreef bestaat uit een matig droge zandleembodem zonder profiel. Hetzelfde geldt voor het zuidwestelijke deel van de 't Serclaesstraat en een deel van het pad tussen de 't Serclaesstraat en het kasteel van Kruikenburg. Het noordoostelijke deel van dit pad bestaat uit een

natte leembodem zonder profiel. Deze bodem volgt de loop van een stroompje dat in de achttiende eeuw is gedempt en kan mogelijk hierdoor verklaard worden. Ten slotte is het noordelijke deel van dit pad, alsook het deel van de Statiestraat voorbij de Dreef een opgehoogde zone.

In de buurt van het plangebied zijn er via de CAI enkele archeologische contexten bekend. Het gaat hier telkens om gebouwen die terug te brengen zijn tot de late middeleeuwen. Via het historisch kaartmateriaal valt te achterhalen dat de wegen waaraan gewerkt zal worden reeds aanwezig waren tijdens het opmaken van de eerste gedetailleerde historische kaarten van de regio: de Villaret kaarten uit 1748.

## 2.2 De aanwezigheid van een archeologische site

De eerste vermelding van Ternat gaat terug tot de twaalfde eeuw. Bronnen uit deze periode zijn schaars, waardoor er weinig geweten is over Ternat in deze periode. De archeologische en historische bronnen tonen wel aan dat tegen de late middeleeuwen Ternat een vaste vorm kreeg met een duidelijke dorpskern en een centraal gezag. Het is waarschijnlijk dat de wegen van het plangebied, die te zien zijn op de Villaretkaart uit 1748, reeds teruggaat tot deze periode. Langsheen de wegen van het plangebied kunnen bijgevolg laat middeleeuwse en nieuwe tijd sporen verwacht worden.

## 2.3 De waardering van de archeologische site

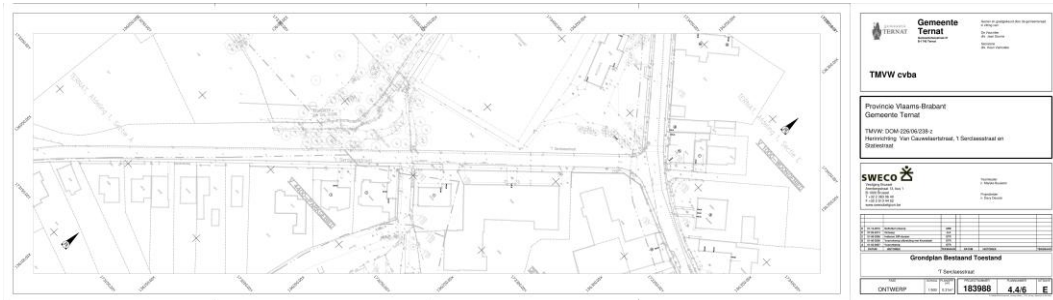
Langsheen de wegen van het plangebied bevinden zich mogelijk archeologische bewoningsresten uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Vooral uit de late middeleeuwen is nog weinig gekend over de ontwikkeling van Ternat. De archeologische resten hebben dus veel informatiewaarde.

## 2.4 Impactbepaling

De geplande werken betreffen wegenis- en rioleringswerken aan de Statiestraat, 't Serclaesstraat, Van Cauwelaertstraat, Dreef en het pad tussen de 't Serclaesstraat en kasteel Kruikenburg. Op het onverharde pad tussen de 't Serclaesstraat en kasteel Kruikenburg na, zullen deze werken zich situeren op verharde wegen. Voor de bestrating wordt een fundering aangelegd van -20cm –mv. Aan de aanliggende percelen zal geen ingreep gebeuren. Voor de ondergrondse kabels en leidingen is er zo veel mogelijk geopteerd om deze aan te leggen volgens de reeds bestaande situatie. De kabels en leidingen zullen een verstoring veroorzaken tot 70cm –mv. De riolering zal een verstoring van ongeveer 400cm –mv met zich meebrengen en wordt aangelegd over het gehele tracé van de Statiestraat, Dreef, 't Serclaesstraat en Van Cauwelaertstraat binnen het plangebied.



Aan de Statiestraat zijn de werken gepland van aan de Dreef tot aan de kruising met de Keizerstraat. De straat wordt over deze lengte volledig heraangelegd. Het grootste deel van deze straat zal geasfalteerd worden, met een voet en/of fietspad uit gebakken straatstenen aan beide zijden. De kruising met de Dreef zal echter volledig bestaan uit gebakken straatstenen. Op de kruising met de 't Serclaestraat en Van Cauwelaerstraat zal er gebruik gemaakt worden van betonstraatstenen. De nutsleidingen zullen zich aan beide kanten bevinden met een oversteek aan de Statiestraat, Van Cauwelaerstraat, Prielstraat en Keizerstraat. Er zal zich een overstort bevinden aan de kruising met de Keizerstraat. Deze zal 2.60m X 3.85m meten en 3.10m diep zijn.



De werken aan de 't Serclaestraat zullen plaatsvinden tussen de Statiestraat en 30 meter voorbij de Kouterweg. Voor deze straat wordt er vooral asfalt gebruikt met gebakken straatstenen voor de stoep aan beide kanten van de weg. Aan de kouterweg wordt er een kleine strook gepland waarbij er betonnen straatstenen worden gebruikt in plaats van asfalt. De leidingen en kabels situeren zich aan beide zijden met een oversteek aan het pad dat naar het kasteel Kruikenburg leidt. Hierna bevinden de kabels zich alleen nog maar aan de oostzijde van de straat. Op de kruising met de kouterweg zal er een overstort komen. Deze zal 3m X 3.10 m meten en 3.15 diep zijn.



De Van Cauwelaerstraat wordt heraangelegd van aan de Statiestraat tot aan de Natte Kouter. Ook hiervoor wordt er voornamelijk voor asfalten bestrating met een voet en/of fietspad uit gebakken straatstenen gekozen. Ter hoogte van de Kouterweg zal er een kleine strook betonnen straatstenen aangelegd worden. Aan beide zijden bevinden zich kabels en leidingen, met een oversteek ten hoogte van de Kouterweg en zo'n 123 meter van de kruising met de Statiestraat. Op het eind van het plangebied aan de Van Cauwelaerstraat wordt er een overstort gepland. Deze zal 3.90m X 2.10m meten en 3.20m diep zijn.



Het pad tussen de 't Serclaesstraat en kasteel Kruikenburg zal met betonstraatstenen worden aangelegd. Met aan de oostzijde een haag. Ook hier worden er rioleringswerken gepland.

Verder worden ook de eerste 50 meter van de Dreef onderworpen aan de werkzaamheden. De riolering en ondergrondse leidingen zullen hier worden heraangelegd. De straat zelf zal aangelegd worden met gebakken straatstenen.

## **2.5 Bepaling van de maatregelen**

Langs de wegen van het plangebied bevinden zich mogelijk archeologische bewoningsresten uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Vooral uit de late middeleeuwen is nog weinig bekend over de ontwikkeling van Ternat. De archeologische resten hebben dus veel informatiewaarde. Aangezien het plangebied alleen de bodem onder de bestrating zal verroeren, worden deze niet bedreigd. Voor de Statiestraat, Dreef, 't Serclaesstraat en Van Cauwelaertstraat geldt dat de wegen en rioleringswerken zullen worden uitgevoerd op de plaats waar reeds wegen en riolering geplaatst is. Bijgevolg zijn eventuele sporen van de voorlopers van deze wegen, of oudere sporen, reeds verstoord of niet bedreigd. Dit geldt evenwel niet voor het pad tussen de 't Serclaesstraat en het kasteel Kruikenburg. Omdat op deze plaats vroeger een vijver die bij het kasteel hoorde gesitueerd was, zijn relevante archeologische vondsten echter vrijwel zeker uitgesloten. De hoge dichtheid aan bomen van het huidige park zou daarenboven voor extra verstoring zorgen, alsook een opgraving bemoeilijken. Bijgevolg kan het plangebied vrijgegeven worden. Indien er desalniettemin toch archeologische sporen worden, dient de correcte procedure volgens de Code van Goede Praktijk gevolgd te worden.